

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างสรรคข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยมีรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
2. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างสรรคข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทยนี้ ผู้วิจัยมุ่งเจาะจงศึกษาเฉพาะข่าวพยากรณ์อากาศที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์แบบไม่บอกรับสมาชิก (Free TV) ในระบบแอนะล็อก จำนวน 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลประเภทบุคคล โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ควบคุมการผลิต (producer) และผู้ประกาศ (announcer) ข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย ได้แก่

- 1.1.1 ทวี 360 องศา ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
 - 1.1.1.1 คุณธนินวัฒน์ พัฒนวีรคุณ ผู้ควบคุมการผลิต และผู้ประกาศ
- 1.1.2 ลมฟ้าพยากรณ์ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5
 - 1.1.2.1 คุณบุญรอด พันธุณิ ผู้ควบคุมการผลิต
 - 1.1.2.2 คุณสุหัสชา สวัสดิ์พรพัลลภ ผู้ประกาศ
 - 1.1.2.3 คุณสุนิดา สวัสดิ์พรพัลลภ ผู้ประกาศ
- 1.1.3 ฝนฟ้าอากาศ ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7
 - 1.1.3.1 คุณวรัญญู นวกาลัญญู ผู้ควบคุมการผลิต/ครีเอทีฟ (creative)

- 1.1.3.2 คุณเปรมสุตา สันติวัฒนา ผู้ประกาศ
- 1.1.4 ลมฟ้าอากาศ ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์
 - 1.1.4.1 คุณอภิชน ลำเจียก ผู้ควบคุมการผลิต
 - 1.1.4.2 คุณอำไพรัตน์ เตชะภูวภัทร ผู้ประกาศ
- 1.1.5 สถานีอากาศ NBT ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย
 - 1.1.5.1 คุณจันทิมา ศิลชาติ ผู้ควบคุมการผลิต และผู้ประกาศ
- 1.1.6 ข่าวพยากรณ์อากาศ ThaiPBS ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
 - 1.1.6.1 คุณธนวรรณ มลิณทสูตร ผู้ควบคุมการผลิต และผู้ประกาศ

1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ โดยผู้วิจัยได้สำเนาเทปโทรทัศน์ข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทยจากการออกอากาศจริงในเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 ในช่วงเวลา 15.00-20.00 น. และข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่งานเขียนประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ บุคลากรด้านข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งปรากฏอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ ที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposeful sampling) ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการเลือกกลุ่มเป้าหมายที่นิยมใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) (วรรณดี สุทธิสารกร, 2556: 56) โดยมีรายละเอียดในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

2.1 ผู้ควบคุมการผลิต (producer) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการควบคุมดูแลทิศทางการผลิต และเป็นผู้วางโครงสร้างความคิดให้กับข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย ทั้งในแง่เนื้อหาและการบริหารจัดการให้ลุล่วงไปตามกรอบที่วางไว้ ที่ยังคงทำหน้าที่ในขณะที่ศึกษา

2.2 ผู้ประกาศ (announcer) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ปรากฏบนหน้าจอโทรทัศน์ โดยทำหน้าที่เป็นตัวหลักในการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทยให้เป็นไปอย่างราบรื่นและน่าสนใจ ที่ยังคงทำหน้าที่ในขณะที่ศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้มีการนำเครื่องมือมาใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา โดยมีเครื่องมือดังต่อไปนี้

- 3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่มีโครงสร้างคำถาม จำนวน 2 ชุด ได้แก่

3.1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ควบคุมการผลิต (producer) โดยมีกรอบแนวคิดหรือประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก
ส่วนที่ 2	รูปแบบการนำเสนอและทิศทางการพัฒนารูปแบบข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทยในอนาคต
ส่วนที่ 3	กลยุทธ์การสร้างสรรค์ข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย 1. ด้านเนื้อหา 2. ด้านผู้ประกาศ 3. ด้านวิธีการนำเสนอ
ส่วนที่ 4	ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการสร้างสรรค์ข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย

3.1.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้ประกาศข่าว (announcer) โดยมีกรอบแนวคิดหรือประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

ส่วนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก
ส่วนที่ 2	จุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของผู้ประกาศในการนำเสนอและรายงานข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย
ส่วนที่ 3	การเตรียมความพร้อมของผู้ประกาศในการนำเสนอและรายงานข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย
ส่วนที่ 4	ปัญหาและอุปสรรคในการนำเสนอและรายงานข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย

3.2 เทปบันทึกเสียง

3.3 สมุดจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ และใช้ในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการชมเทปบันทึกภาพข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ ข้อมูลประเภทบุคคล ข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ และข้อมูลประเภทเอกสาร ดังนี้

4.1 ข้อมูลประเภทบุคคล ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเสียง และจดบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ขณะกำลังสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

4.2 ข้อมูลประเภทเทปบันทึกภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูล รายละเอียดต่างๆ ที่ได้จากการชมเทปข่าวพยากรณ์อากาศที่ได้สำเนาไว้

4.3 ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้สำเนาและแยกประเภทข้อมูลออกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ ได้แก่

4.4 งานเขียนประเภทบทความ บทสัมภาษณ์ บุคลากรด้านข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ต่างๆ ใช้ในการวิเคราะห์กลยุทธ์และรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย

4.5 วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบในการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ด้วยกระบวนการเชิงอุปนัย (inductive method) ซึ่งวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ก่อน จากนั้นนำข้อมูลที่คล้ายคลึงกันหรือประเภทเดียวกันรวมกันเป็นประเด็น (topic) แล้วนำหลาย ๆ ประเด็นรวมกันจัดเป็นกลุ่มประเด็น (category) จากนั้นหาความสัมพันธ์ของกลุ่มแต่ละประเด็นเพื่อสร้างบทสรุปหรือแบบแผน (pattern) ของกระบวนการทางความคิดในภาพรวม โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แล้วนำมาวิเคราะห์หาประเด็นหลักของเนื้อหาตามกระบวนการ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสรุปของการวิจัยมีความถูกต้อง แม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้จึงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน (สุทธิติ ชัตติยะ และวิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์, 2553: 282) ดังนี้

5.1 การตีความข้อมูล (interpretation) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ตามถ้อยคำของผู้ให้ข้อมูลหลักโดยได้มาจากการถอดเทปคำต่อคำ หลังจากนั้นมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักแสดง ความคิดเห็น เพื่อเป็นการสร้างความชัดเจนของความเข้าใจ และลดความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น จากข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

5.2 การเปรียบเทียบข้อมูล (constant comparison) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน เพื่อสร้างความชัดเจนในประเด็นของความคิดเห็น โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับแต่งข้อมูลใด ๆ แต่มีการลดทอนข้อมูลลงไปตามลำดับ เพื่อไม่ให้ข้อมูลที่เก็บมามีจำนวนมากเกินไป การวิเคราะห์จะสิ้นสุดเมื่อข้อมูลซ้ำ (redundancy) หรือไม่มีข้อมูลใหม่ๆ เข้ามา จากนั้นจึงนำข้อมูลมาจัดกลุ่มโดยการจำแนกประเด็นย่อยออกเป็นหมวดหมู่ ส่วนข้อมูลที่ได้ นอกเหนือจากคำถามก็แยกไว้อีกส่วนหนึ่ง โดยเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ถ้าความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักมีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกัน ก็นำผลมาเรียบเรียงในลักษณะของการพรรณาด้วยข้อความ

5.3 การสังเคราะห์ข้อมูล (data synthesis) ผู้วิจัยใช้วิธีแบบอุปนัย (inductive method) คือ รวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมในลักษณะพรรณนา ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลแยกย่อยมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมในลักษณะของบทสรุป

5.4 การสร้างข้อสรุป (conclusion) ผู้วิจัยดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบข้อมูลเหล่านั้นเข้าไว้ด้วยกัน และแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรมในลักษณะการพรรณนา (description of the data) ข้อสรุปดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นกรอบแนวคิดเชิงรูปธรรม

ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์เป็นประเด็นใหญ่ ๆ 2 ประเด็น คือ การศึกษารูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย และการศึกษากลยุทธ์การสร้างสรรคข่าวพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์ไทย